

PUBLIEKE
SECTOR
ACCOUNTANTS

VEILIGHEIDSGEGIO
MIDDEN- EN WEST-BRABANT

Managementletter 2024

Aan het dagelijks bestuur van de
Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio
Midden- en West-Brabant
Postbus 3208
5003 DE TILBURG

Onderwerp

Managementletter 2024

Datum

19 december 2024

Kenmerk

312019006.24.708

Geacht bestuur,

Wij hebben met veel genoegen, als onderdeel van de controle van de jaarrekening 2024, de interim-controle voor uw veiligheidsregio uitgevoerd. Deze controle is primair gericht op de analyse en evaluatie van de interne beheersingsomgeving en de daarin opgenomen maatregelen van interne controle. In onze managementletter zijn onze bevindingen en aanbevelingen opgenomen. Tevens heeft deze controle als doelstelling om de aandachtspunten voor de jaarrekening 2024 te signaleren en onder uw aandacht te brengen.

Wij merken op dat deze brief is opgesteld ten behoeve van het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant en niet zonder onze toestemming aan derden mag worden verstrekt.

De bevindingen en aanbevelingen dienen te worden gelezen als constructieve aanwijzingen voor het dagelijks bestuur als onderdeel van het continue proces van het veranderen en verbeteren van de beheersing van de bedrijfsvoering en de kwaliteit van de jaarrekening. Graag willen wij deze rapportage en de daarin opgenomen bevindingen en aanbevelingen nader met u bespreken.

Met vriendelijke groet,

Publieke Sector Accountants B.V.

Was getekend: R. van Hattem MSc RA

Inhoudsopgave

Contact:

De volgende personen kunnen benaderd worden bij vragen met betrekking tot deze managementletter:

Ralf van Hattem

06 – 1234 5175

rvanhattem@psa-ra.nl

Amar Iqbal

06 – 4003 1051

aiqbal@psa-ra.nl

Managementsamenvatting	1
1. Inleiding	3
2. Evaluatie van uw interne beheersing	6
3. Procesbevindingen	11
4. Thema's jaarrekeningcontrole	18
5. IT-omgeving	23
6. Actualiteiten.....	27
7. Follow-up eerdere bevindingen.....	31

Managementsamenvatting

Managementsamenvatting

Algemeen beeld

Wij concluderen dat uw veiligheidsregio de interne beheersing over het algemeen goed op orde heeft. U bent een stabiele organisatie die in staat is om in voldoende mate in control te zijn.

Nieuwe uitdagingen liggen in het gebruik maken van het nieuwe financiële pakket om uw interne beheersing naar een hoger plan te tillen. In 2024 heeft uw organisatie veel aandacht gehad voor de implementatie van dit nieuwe pakket en het wegwijs maken van de gebruikers hierin.

Tijdens de interim-controle hebben wij wel een dalende trend geconstateerd in de kwaliteit en tijdigheid van de werkafspraken en het tussentijdse rechtmatigheidsdossier.

Procesbevindingen

Op het gebied van de processen hebben wij de volgende bevindingen en aandachtspunten:

- Vierogen-principe bij uw inkoopfacturen workflow in meerdere gevallen niet toegepast. Zorg ervoor dat deze facturen alsnog worden beoordeeld.
- Orders die aangemaakt worden na ontvangst factuur hebben een risico op onterechte betaling.
- Bestellen, prestatie verklaren en autorisatie van de factuur in 1 hand: heroverweeg het aantal medewerkers die dit kunnen in AFAS.
- Wij adviseren u om het zichtbaar onderbouwen van de prestatielevering af te dwingen in het systeem.

Interne beheersing

Onderstaand enkele hoofdpunten op het gebied van de interne beheersing. Wij vragen uw aandacht voor:

- Actuele procesbeschrijvingen zijn van belang voor het inzicht in uw risico's en de beheersing van processen.
- Bespreek uw frauderisicoanalyse nadrukkelijk(er) met het dagelijks bestuur en de Commissie Middelen.
- U heeft nog stappen te zetten op het gebied van informatiebeveiliging en privacy: uw veiligheidsregio ontplooit goede initiatieven, maar is nog bezig met inrichten van een sluitende PDCA-cyclus.

Aandachtspunten jaarrekening

Op het gebied van de jaarrekening hebben wij de volgende bevindingen en aandachtspunten:

- Europese aanbestedingen: uw organisatie dient nog stappen te zetten voor de jaarrekeningcontrole.
- Voorzieningen: stel position papers op en laat hier een zichtbare kritische interne toets op uitvoeren.
- Wij verzoeken u om de massa inkoopfacturen nader te analyseren op het vier-ogenprincipe en waar dit niet is gehanteerd er voor zorgdragen dat dit alsnog gebeurd.

1. Inleiding

1. Inleiding

Onze controleaanpak is risicogericht

In het kader van onze interim-controle hebben wij de interne beheersingsomgeving onderzocht, voor zover dit relevant is voor de bijdrage daarvan aan de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking, die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing. Hierdoor is onze analyse en evaluatie beperkter dan dat deze zou zijn geweest in het kader van een opdracht tot het geven van een oordeel omtrent de opzet, het bestaan, de effectiviteit en de efficiency van de interne beheersing als geheel en bestrijkt daarom niet noodzakelijkerwijze alle in de interne organisatie vervatte tekortkomingen. Daarnaast hebben wij een aantal aandachtspunten benoemd waarvan wij het zinvol achten daar bij de controle aandacht aan te besteden. Wij hebben bij de interim-controle verder vooral aandacht besteed aan de inrichting van uw interne beheersomgeving en de financiële processen.

Hierna geven wij aan welke belangrijkste risicogebieden en aandachtspunten voor de jaarrekeningcontrole 2024 van uw veiligheidsregio zijn geïdentificeerd.

Algemene aandachtspunten voor controle en rapportage

Opname van een risicogebied of aandachtspunt in deze opsomming betekent niet dat daadwerkelijk sprake is van risico's die zich daadwerkelijk voordoen, maar zijn enkel bedoeld om aan te geven dat wij hier tijdens onze controle (extra) aandacht aan zullen besteden. Voor de jaarrekeningcontrole 2024 onderkennen wij een aantal aandachtspunten, die een verhoogd (bruto) risico met zich mee (kunnen) brengen op een materiële fout in uw jaarrekening en die een mogelijke impact op de bedrijfsvoering kunnen hebben. De risicogebieden zijn hieronder weergegeven.

- De voortgang en status van de (noodzakelijke en gewenste) verbeteringen met betrekking tot de kwaliteit van de interne beheersing.
- Voortgang van de (geplande) kwaliteitsimpulsen aan uw IT-omgeving. Onderdeel hiervan is de kwaliteit van de dataconversie in verband met de implementatie van AFAS.
- De actualiteit van de gevoerde administratie(s), gericht op de betrouwbaarheid van de (tussentijdse) informatievoorziening.
- Voorzieningen: vanwege het schattingselement en de daarmee samenhangende (subjectieve) schattingonzekerheden.
- Investerings- en investeringsbijdragen: het bestaan en waardering als gevolg van schattingselementen (inschatting van levensduur).
- Naleving van de (Europese) aanbestedingsregels en het onderkend corruptierisico hierbij.
- Het risico op het ontbreken van een prestatieverklaring in het inkoopproces.

- Het risico op een onrechtmatige handmatige betaling.
- Vanuit de controlerichtlijnen dienen wij specifiek aandacht te besteden aan de mogelijkheid die het management heeft om specifieke controlemaatregelen te omzeilen. Belangrijke voorbeelden zijn de memoriaalboekingen (handmatige (correctie)boekingen) en posten die gezien hun aard schattingselementen in zich hebben. Dit risico is niet uniek voor uw veiligheidsregio.

Wij richten ons tijdens de interim-controle op de opzet en het bestaan van de door u ingerichte beheersingsomgeving, die de geïdentificeerde risico's moeten verkleinen.

Materialiteit

De materialiteitsbepaling bij de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant is gebaseerd op het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) en het door uw algemeen bestuur vast te stellen controleprotocol "Controleprotocol inclusief normenkader 2024". Voor fouten is deze gebaseerd op 1% van de totale lasten inclusief dotaties aan de reserves en voor onzekerheden op 3% van de lasten inclusief stortingen in reserves. Bij onze controleplanning zijn wij vooralsnog uitgegaan van de cijfers volgens de primaire begroting 2024. Wanneer de jaarrekening 2024 beschikbaar is, zullen wij onze materialiteitsbepaling op basis van de werkelijke cijfers over 2024 herzien. Bij de interim-controle is derhalve uitgegaan van:

Bron: begroting 2024*	Fouten	Onzekerheden
Goedkeuringsmaterialiteit	€ 948.000	€ 2.844.000

*de totale lasten (incl. stortingen in de reserves) op basis van de primaire begroting 2024 bedragen € 94.818.000.

Voor de rechtmatigheidsverantwoording hanteert het dagelijks bestuur in afstemming met het algemeen een verantwoordingsgrens van 3%. De rapporteringsgrens voor de paragraaf Bedrijfsvoering en het accountantsverslag wordt gesteld op € 50.000. Voorgaande grenzen zijn nog niet door het algemeen bestuur vastgesteld voor 2024. In de financiële verordening per 2025 is dit opgenomen.

Voor de controle op naleving van de WNT hanteren wij een lagere materialiteit. Deze specifieke materialiteitsberekening is verplicht gesteld vanuit het controleprotocol WNT.

2.

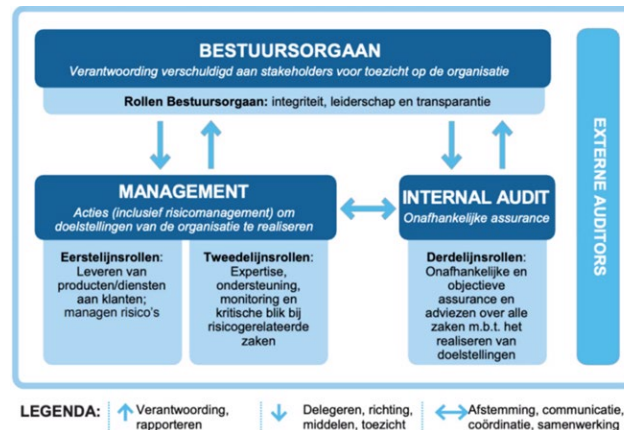
Evaluatie van uw interne beheersing

2. Evaluatie van uw interne beheersing

Er is nog ruimte voor
verdere versterking van
interne beheersing

Onze controleaanpak is naast het controleren van de jaarrekening gericht op het verbeteren van uw bedrijfsvoering inclusief digitalisering hiervan. In onze controle hanteren wij daarvoor het zogenaamde “3-lines model” (de drie verdedigingslinies). Dit model geeft handvatten om te beoordelen waar in de interne beheersing risico's worden ondervangen:

- In de **eerste lijn**: in het primaire proces, onder verantwoordelijkheid van de proceseigenaar (interne controle/interne beheersing in het proces).
- In de **tweede lijn**: in de ondersteunende processen zoals financiën, HR en projectmanagement, waar “checks and balances” zijn ingericht om fouten te signaleren (interne controle).
- In de **derde lijn**: in uw verbijzonderde interne controle (VIC) achteraf.

De veiligheidsregio is bezig met het verkennen hoe deze werkwijze door te voeren, als bouwsteen voor de gewenste verdere verbetering van de interne beheersing. Wij concluderen dat uw veiligheidsregio de interne beheersing over het algemeen goed op orde heeft. U bent een stabiele organisatie die in staat is om in voldoende mate in control te zijn. Nieuwe uitdagingen liggen in het gebruik maken van het nieuwe financiële pakket om uw interne beheersing naar een hoger plan te tillen. In 2024 heeft uw organisatie veel aandacht gehad voor de implementatie van dit nieuwe pakket en het wegwijs maken van de gebruikers hierin. Wij zien goede mogelijkheden om in te toekomst meer gebruik te gaan maken van de geautomatiseerde controles in het financieel pakket.

Actuele proces- beschrijvingen zijn van belang voor het inzicht in uw risico's en de beheersing van processen

Een actueel inzicht in uw processen is voor u in het kader van de beheersing van processen en risico's van groot belang. Sterke punten uit uw processen kunnen u comfort en gevoel van vertrouwen geven dat uitkomsten betrouwbaar zijn. Een andere belangrijke reden om het inzicht in uw processen te hebben en te houden, is dat dit bepalend is of kan zijn voor uw risicomanagement en voor de door u uit te voeren interne controles zoals bedoeld in uw financiële beheersverordening. Immers bij processen met sterke beheersmaatregelen kan daar controlezekerheid uit behaald worden (met als gevolg minder gegevensgerichte werkzaamheden). De keerzijde is dat als processen belangrijke aandachtspunten of tekortkomingen bevatten, dit juist aanleiding kan zijn voor meer gegevensgerichte controles. Het hebben van een actueel inzicht in de processen is daarmee ook van groot belang om de interne beheersing in continuïteit te verbeteren.

Onderdeel van het opstellen van de procesbeschrijvingen is het bijvoegen van 'bewijsvoering' bij een genoemde processtap (de uitwerking van de '6 W-vragen': wie, doet wat, wanneer, waarom, waarmee en hoe vaak). Deze stukken geven een extra onderbouwing van het bestaan van een betreffende stap en geven daarmee meer inzicht in het proces.

Sinds 2024 beschikt uw veiligheidsregio over een nieuwe opzet van procesbeschrijvingen, zogenoemde swimminglane's (flowcharts). Deze flowcharts geven inzicht in diverse werkprocessen, maar geven nog geen totaaloverzicht van de belangrijkste interne beheersingsmaatregelen in een proces. Derhalve is voor een aantal processen ook een procesbeschrijving uitgewerkt aan de hand van de 6 W-vragen. Uw veiligheidsregio beschikt(e) bij de start van onze interim-controle 2024 nog niet voor alle processen over deze geactualiseerde procesbeschrijvingen. Voornamelijk het gedeelte van het proces binnen het nieuwe financieel pakket is nog niet inzichtelijk gemaakt. Onze conclusie is dat het actualiseren van uw processen standaard onderdeel uitmaakt van uw interne controlewerkzaamheden, maar dat u hierin nog achterloopt.

In uw huidige procesbeschrijvingen is daarnaast tevens aandacht voor geautomatiseerde controlemaatregelen in het softwarepakket die van toepassing zijn bij het beschreven proces. Wij adviseren u om in het kader van het inzicht in uw interne beheersing en risico's deze beschrijving te laten aanvullen met een toelichting hoe deze geautomatiseerde controles werken en welke databases / gegevensbronnen hiervoor worden geraadpleegd. Nu heeft u dit nog deels in een separaat bestand aangeleverd.

Lessen vanuit 2023 inzake rechtmatigheidsverantwoording: draag zorg voor de tijdige afronding van uw rechtmatigheidsdossier en evalueer of de spelregels rondom rechtmatigheid nog passend zijn

Ervaring vanuit rechtmatigheidsverantwoording bij andere decentrale overheden

Over het boekjaar 2023 hebben veiligheidsregio's een rechtmatigheidsverantwoording opgenomen in de jaarrekening. Ondanks het uitblijven van wijzigingen van het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) en het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten en provincies (BBV), is dit toch doorgegaan. In de situatie van imperfecte regelgeving is het uiteindelijk gelukt om de jaarstukken inclusief rechtmatigheidsverantwoording tijdig vast te laten stellen door het algemeen bestuur. Vanuit de praktijk een aantal tips voor uw veiligheidsregio.

- Draag zorg voor voldoende kennisoverdracht omtrent de rechtmatigheidsverantwoording in alle gremia van de organisatie. De rechtmatigheidsverantwoording is namelijk niet alleen een opgave van Concerncontrol en Financiën.
- Evalueer de spelregels rondom begrotingsrechtmatigheid. Hierbij is voornamelijk de introductie van tijdigheid bij overschrijding van de lasten en de over- en overschrijding van baten belangrijk. Dit vergt ook gedurende de reguliere P&C-cyclus een andere kijk op begrotingsrechtmatigheid en de communicatie hierover richting het algemeen bestuur.
- Begin tijdig met de uitvoering van uw intern controleplan. Voorafgaand de jaarrekening dient er een rechtmatigheidsdossier aangeleverd te worden dat nauwkeurig en volledig is. Dit heeft bij meerdere decentrale overheden onnodig geleid tot een meer intensieve jaarrekeningcontrole.
- Stem het format voor de verantwoording in de jaarrekening en het jaarverslag tijdig af met uw accountant. Eventuele aanvullingen hierop kunnen dan tijdig opgepakt worden door de organisatie.

Aandacht gevraagd voor de tijdige uitvoering van uw gegevensgerichte detailcontroles

Wij vragen u specifieke aandacht voor het tijdig uitvoeren van de resterende gegevensgerichte detailcontroles. De inhoud van de rechtmatigheidsverantwoording is immers voornamelijk gebaseerd op deze interne werkzaamheden en wij vragen u dan om die reden om zorg te dragen voor een tijdige oplevering van deze interne controlewerkzaamheden.

Overweeg om een totaaloverzicht voor interne en externe verbeterpunten op te stellen

Binnen de veiligheidsregio Midden- en West-Brabant vinden diverse interne en externe onderzoeken plaats. Vanuit deze onderzoeken komen diverse verbeterpunten die nog niet centraal worden bijgehouden. Nu worden voornamelijk de externe bevindingen vanuit de managementletters en accountantsverslagen gevolgd en de interne bevindingen vanuit de uitgevoerde interne controleprogramma's.

Wij adviseren u om het huidige overzicht aan te vullen met onder andere de verbeterpunten vanuit de CISO en uw functionaris gegevensverwerking en overige relevante externe bevindingen. En de opvolging van deze verbeterpunten frequent te monitoren en mee te nemen in de overall rapportage richting directie en het bestuur.

Besprek uw frauderisicoanalyse nadrukkelijk(er) met het dagelijks bestuur en de Commissie Middelen

Fraude kan een groot effect hebben op de reputatie van organisaties en kan tot grote financiële schade leiden. Het is daarom zowel in uw belang als dat van al uw belanghebbenden, dat in het jaarverslag (de paragraaf bedrijfsvoering) expliciet aandacht wordt besteed aan het beheersen van frauderisico's. Van u, zowel het algemeen bestuur als het dagelijks bestuur en de directie, wordt verwacht dat u frauderisico's in kaart brengt en adequate maatregelen neemt om deze te beheersen.

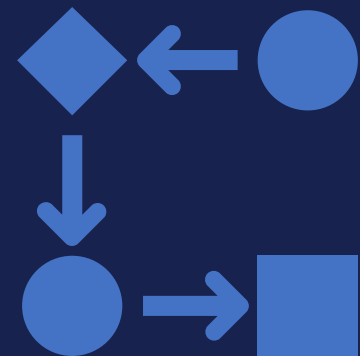
Omdat bij fraude sprake is van bewust handelen van personeel of management, is een goede frauderisicoanalyse ook in uw belang, ter voorkoming van daadwerkelijke fraude. Wanneer u vervolgens informatie geeft over de wijze van beheersing (bijvoorbeeld in het jaarverslag) en indien van toepassing over vermoedens van fraude, over onderzoek dat is verricht en over maatregelen om herhaling te voorkomen – voor zover deze informatie openbaar is –, draagt dit bij aan het vertrouwen van belanghebbenden in uw veiligheidsregio.

De door u zelf uitgevoerde frauderisicoanalyse vormt voor controlerend accountants het startpunt van hun werkzaamheden ten aanzien van frauderisico's. In dit kader zijn wij de afgelopen jaren nog nadrukkelijker het gesprek met u aangegaan over dit onderwerp. In 2024 is uw frauderisicoanalyse voor het laatst geactualiseerd. Als onderdeel hiervan vinden wij het een goede zaak dat de frauderisicoanalyse bij het toezichthoudend orgaan geagendeerd is. Om de toezichthoudende rol verder te versterken zouden wij het krachtig vinden als hierbij de auditcommissie (Commissie Middelen) vooraf om input wordt gevraagd en dat de opgestelde analyse ook nadrukkelijk(er) bediscussieerd wordt in het dagelijks bestuur en de Commissie Middelen en zij ook expliciet instemmen met de opgestelde analyse.

Voor de volgende actualisatie van uw frauderisicoanalyse hebben wij daarnaast de volgende aandachtspunten.

- U beschrijft interne beheersingsmaatregelen in uw analyse, maar deze zijn nog niet altijd concreet genoeg. Wij adviseren u de interne beheersingsmaatregelen vast te leggen conform ons advies bij uw procesbeschrijvingen: de uitwerking van de '6 W-vragen'.
- Formuleer bij de opgenomen acties tevens een tijdspad.
- Uw fraudebeleid is van 2019. Wij adviseren u deze te actualiseren.
- Wij vragen aandacht voor de verdere uitwerking van softcontrols binnen veiligheidsregio Midden- en West-Brabant en om de resultaten hieruit te evalueren in het kader van uw frauderisicoanalyse. Voor een verdere duiding hebben wij de NBA-praktijkhandreiking 1148: 'Het verkrijgen van inzicht in soft controls in het kader van de jaarrekeningcontrole' gedeeld met uw medewerkers.

3. Procesbevindingen

3. Procesbevindingen

11

Oplevering is voor verbetering vatbaar, onze interim-controle is hierdoor minder efficiënt verlopen

Tijdens de interim-controle hebben wij een dalende trend geconstateerd in de kwaliteit en tijdigheid van de werkafspraken en het tussentijdse rechtmatigheidsdossier. Na gesprekken met uw medewerkers is gebleken dat de interne controlewerkzaamheden onvoldoende prioriteit hebben gekregen, voornamelijk als gevolg van de implementatie van het nieuwe financieel pakket.

Zo was de onderbouwing van het ICP crediteuren en een aantal procesbeschrijvingen (incl. voorbeelddocumentatie) nog niet voldoende om een efficiënte controle te kunnen uitvoeren. Deze situatie is naar alle waarschijnlijkheid ontstaan doordat de organisatie sterk was gericht op de systeemimplementatie, waardoor de gebruikelijke aandacht voor de interne controlewerkzaamheden is verschoven.

Wij verwachten voor volgend jaar, maar ook bij de jaarrekeningcontrole, hier verbetering in. Het is essentieel dat het rechtmatigheidsdossier voorafgaand de start van de controle is opgeleverd. Immers, wij spreken met u af dat bij de start van de jaarrekeningcontrole een complete jaarrekening inclusief rechtmatigheidsverantwoording met onderbouwing wordt opgeleverd.

Risico gesignaleerd in uw proces rondom batchbetalingen: actie gevraagd voor de jaarrekening

Bevinding

Gedurende de interim-controle hebben wij uw medewerkers gesproken over de controle op batchbetalingen. Op basis hiervan constateren wij dat controle op betaalbatches sinds halverwege oktober ook plaatsvindt op controlegetallen, dit gebeurt vaak op meegestuurde (en dus bewerkbare) pdf-bestanden. Bestanden die door de uitvoerder van de betaling zijn klaargezet. Dit geeft de uitvoerder van de betaling de mogelijkheid om gegevens (zoals bankrekeningnummer) in een batch aan te passen. Zolang het totale bedrag van de betaallijst niet wijzigt kan dit onopgemerkt gebeuren.

Risico

Hier bestaat het risico op onrechtmatige betalingen aan personen dan wel bedrijven, omdat het bankrekeningnummer niet hoort bij de begunstigde die is opgenomen in de betaalbatch. Dit kan het gevolg zijn van onder andere een spookfactuur, een ongeautoriseerde wijziging van crediteurenstamgegevens of een opzettelijke fout.

Aanbeveling en actiepunt

Wij adviseren u om van alle batchbetalingen die al verricht zijn achteraf integraal alle batch controlegetallen (of in ieder geval de laatste vijf tekens hiervan) in de financiële applicatie aan te sluiten met deze gegevens in de bankapplicatie. Het is belangrijk dat deze controle verricht wordt rechtstreeks vanuit de financiële applicatie en niet vanuit opgeslagen (mogelijk bewerkte) betaallijsten.

Voor 2025 willen wij u verzoeken een passende controle te verrichten op controlegetallen bij batch betalingen, waarbij voor de controle niet alleen wordt gekeken naar meegeleverd lijstwerk, maar dat echt een aansluiting wordt gemaakt tussen het controlegetal in de financiële applicatie en de bankapplicatie.

Vierogen-principe bij uw inkoopfacturen workflow in meerdere gevallen niet toegepast. Zorg ervoor dat deze facturen alsnog worden beoordeeld

Bevinding

Uit gesprekken met uw medewerkers blijkt dat er voor facturen boven een intern gestelde grens, minimaal 2 medewerkers zichtbaar zijn betrokken bij het bestellen, goedkeuren en prestatie verklaren. Uit onze beoordeling van het vier-ogenprincipe in de factuurworkflow is gebleken dat er een aantal facturen (totale omvang van materieel belang) zijn waarbij geen sprake is van het vier-ogenprincipe.

Risico

U loopt hierdoor een verhoogd risico op onrechtmatige betalingen waarbij de prestatie niet geleverd is.

Aanbeveling en actiepunt

Wij adviseren u het interne proces rondom het vier-ogenprincipe opnieuw te beoordelen en aan te scherpen. Het doel is het risico op onrechtmatige betalingen te verminderen tot een acceptabel niveau. Verder verzoeken wij u om deze massa nader te analyseren op het vier-ogenprincipe. Voor alle items waar geen vier-ogenprincipe is gehanteerd er voor zorgdragen dat dit alsnog gebeurd.

Orders die aangemaakt worden na ontvangst factuur hebben een risico op onterechte betaling

Bevinding

Tijdens de interim-controle is geconstateerd dat binnen uw organisatie orders niet altijd tijdig worden aangemaakt. Uit gesprekken met medewerkers en uitgevoerde interne controlewerkzaamheden in 2024 bleek dat orders in meerdere gevallen pas worden gecreëerd na ontvangst van de desbetreffende factuur. Dit proces wijkt af van de gebruikelijke administratieve procedures en vereist nadere aandacht. Wij begrijpen dat intern per september 2024 reeds communicatie heeft plaatsgevonden over het corrigeren van deze handelwijze.

Risico

Het risico bestaat dat er onterechte betalingen worden gedaan.

Aanbeveling en actiepunt

Wij adviseren u om het proces rondom aanmaken van orders te kritisch te evalueren en concrete maatregelen te implementeren die die het risico op onterechte betalingen en op onterechte orders tegengaat. Specifiek voor de jaarrekeningcontrole vragen wij u om een analyse uit te voeren op hoe vaak dit zich heeft voorgedaan in 2024, wat de reden hiervoor is en of dit tot onrechtmatige betalingen heeft geleid.

Bestellen, prestatie verklaren en autorisatie van de factuur in 1 hand: heroverweeg het aantal medewerkers die dit kunnen in AFAS

Bevinding

In de afgelopen jaren hebben wij een belangrijke bevindingen geconstateerd met betrekking tot functiescheiding binnen uw bestel en factuurproces. Uit gesprekken met uw medewerkers en onze controle is gebleken dat met de invoering van het nieuwe financiële pakket het aantal medewerkers is toegenomen dat onder het vastgestelde grensbedrag zelfstandig het proces van bestellen, prestatieverklaring en factuurautorisatie kan afronden, zonder tussenkomst van een onafhankelijke controle. Door de toename van medewerkers met deze gecombineerde rechten is de omvang van deze stroom in het huidige boekjaar materieel geworden.

Risico

Het ontbreken van functiescheiding vergroot het risico op onrechtmatige betalingen, aangezien er geen onafhankelijke verificatie plaatsvindt van de daadwerkelijke prestatielevering.

Aanbeveling

Wij adviseren u om ook functiescheiding aan te brengen in het proces tussen bestellen, prestatie verklaren en het autoriseren van de factuur door de budgethouder onder het vastgestelde grensbedrag. Indien dit praktisch niet uitvoerbaar is adviseren wij om de omvang van het aantal medewerkers die dit kunnen zoveel als mogelijk te beperken.

Specifiek voor de jaarrekeningcontrole verzoeken wij u om een interne controle uit te voeren op de onderbouwing van de prestatielevering op facturen onder het grensbedrag.

Mutaties in het bankrekeningnummer van de crediteuren worden nog niet altijd bij de crediteur geverifieerd

Bevinding

Op basis van de gesprekken die wij met uw medewerkers hebben gevoerd blijkt dat u bij het wijzigen van bankrekeningnummers bij bestaande crediteuren, de juistheid van de gewijzigde bankrekening nog niet altijd wordt geverifieerd bij de desbetreffende crediteur. Daarnaast blijkt uit uw interne controles dat de maatregel om nieuwe crediteuren bij Kamer van Koophandel te controleren en / of het bankrekeningnummer op te nemen in aanbestedingen niet altijd worden uitgevoerd.

Risico

Het risico bestaat dat ten onrechte het bankrekeningnummer van een crediteur wordt gewijzigd in de crediteurenstamgegevens zonder verifiëring bij de crediteur, waardoor ten onrechte wordt betaald of op de onjuiste bankrekening wordt betaald.

Aanbeveling

Wij adviseren de veiligheidsregio om de juistheid van de bankrekening te verifiëren bij de crediteur alvorens de crediteurenstamgegevens gewijzigd worden. Dit kan door bijvoorbeeld de crediteur na te bellen en te laten bevestigen dat het bankrekeningnummer toebehoort aan de crediteur.

Wij adviseren u om het zichtbaar onderbouwen van de prestatielevering af te dwingen in het systeem

Bevinding

Tijdens de interim-controle is geconstateerd dat de veiligheidsregio Midden- en West-Brabant een grensbedrag hanteert voor het zichtbaar onderbouwen van de prestatielevering in de inkoopworkflow. Echter ontbreekt een systematische afdwinging van deze onderbouwing. Hoewel uw financieel adviseurs een controlerende rol vervullen door het toezien op de toevoeging van prestatielevering, is er geen technische waarborg ingebouwd die deze stap verplicht stelt.

Risico

Het ontbreken van een systeem-gedwongen onderbouwing van prestatielevering, vergoot het risico op onrechtmatige betalingen.

Aanbeveling

Wij adviseren u dringend de inkoopworkflow te optimaliseren door de onderbouwing van prestatielevering systeemtechnisch af te dwingen.

Spendanalyse: Draag zorg voor zichtbare toets op rechtmatigheid bij uw (verbijzonderde) interne controle

Bevinding

Met de invoering van een nieuw financieel pakket heeft u is er op het gebied van een betrouwbare spendanalyse weer een stap gezet. Uw medewerkers hoeven aanzienlijk minder handmatige handelingen te verrichten om een betrouwbare analyse op te stellen.

Wij hebben de opzet van uw nog uit te voeren spendanalyse door de 2^e lijn (inkoop) beoordeeld. Op basis van deze opzet blijkt dat u op het gebied van het zichtbaar vastleggen van relevante rechtmatigheidstoetspunten nog stappen te zetten heeft.

Risico

Het risico bestaat dat een onvolledige analyse op de aanbestedingsrechtmatigheid kan leiden tot oponthoud bij de jaarrekeningcontrole en op een tijdig inzicht in het al dan niet rechtmatig handelen.

Aanbeveling en actiepunt voor de jaarrekening

Gedurende de interim-controle hebben wij vanuit onze rol aandacht gevraagd voor een zichtbare vastlegging en het volgen van het voorbeelddocument spendanalyse op de website van het expertisecentrum PIANOo. Wij adviseren u conform voorgaande jaren om zorg te dragen voor een zichtbare toets van alle relevante toetspunten. Onze detailbevindingen ten aanzien van de opzet van uw spendanalyse zijn gedeeld met de betrokken medewerkers.

Draag zorg voor een tijdige uitvoering van uw interne controlewerkzaamheden op aanbestedingen

Bevinding

U voert verbijzonderde interne controlewerkzaamheden uit op aanbestedingen. Bij de start van de interim-controle was deze verbijzonderde interne controle nog niet gereed, als gevolg van de invoering van het nieuwe financiële pakket AFAS. Uit onze gesprekken met uw medewerkers tijdens de interim-controle blijkt dat u in de uitvoerende fase bent.

Risico

Het risico bestaat dat u niet tijdig kan bijsturen om onrechtmatigheden te voorkomen en dit leidt tot rechtmatigheidsfouten bij de jaarrekeningcontrole.

Actiepunt jaarrekening

Draag zorg voor een tijdige uitvoering uw verbijzonderde interne controlewerkzaamheden op aanbestedingen. Graag bespreken wij bij gereedkomen van het onderzoek in januari de uitkomsten en de mogelijke impact op de jaarrekeningcontrole.

Verder vragen wij specifiek aandacht voor opdrachten die enkelvoudig onderhands gegund zijn. Wij verzoeken u om voor al deze opdrachten vast te stellen dat hier minimaal het 4-ogenprincipe is gehanteerd.

Actualiteit van uw administratie kan verder verbeterd worden: schoon uw tussenrekeningen op en beoordeel de koppeling van uw lasten met contracten

Bevinding

Per 1 januari 2024 is uw organisatie overgegaan op een nieuw financieel pakket. Wij vinden het een goede ontwikkeling dat u in dit pakket bent begonnen met het koppelen van transacties aan afgesloten contracten. Op basis van onze gesprekken met uw medewerkers blijkt dat niet alle kosten juist zijn gekoppeld aan contracten in het nieuwe pakket. Daarnaast zien wij dat nog niet alle tussenrekeningen opgeschoond. Op basis van de door ons gevraagde analyse op de tussenrekeningen blijkt dan ook dat er meerdere niet afgeletterde posten zijn opgenomen.

Risico

Risico bestaat dat uw administratie gedurende het jaar niet actueel is en hierdoor mogelijk tussentijdse informatievoorziening niet volledig en of onnauwkeurig is.

Actiepunt jaarrekening

Wij begrijpen dat het implementeren van een nieuw financieel pakket extra aandacht van uw medewerkers heeft gevraagd dit jaar. Wij verzoeken u om voorafgaand de jaarrekeningcontrole de tussenrekeningen te hebben opgeschoond en een analyse uit te voeren welke kosten niet juist zijn gekoppeld aan contracten. En voor deze kosten zorg te dragen dat deze zijn gekoppeld aan de juiste contracten.

Voer onderzoek uit naar de nauwkeurigheid en volledigheid van uw activamodule in AFAS

Bevinding

Uit gesprekken met uw medewerkers blijkt dat er twijfels zijn over de juiste en volledige inrichting van uw activamodule in het nieuw financieel pakket. Dit wordt aangevuld door het migratierapport, inzake migratie van het oude naar het nieuwe financieel pakket, waaruit blijkt dat er dubbele activaregels zijn opgenomen.

Risico

Het risico bestaat dat de kapitaallasten niet nauwkeurig zijn verantwoord in de jaarrekening en dat er activa is geregistreerd die niet bestaat.

Actiepunt

Wij verzoeken u om de bevindingen in het migratierapport op te volgen en een nader onderzoek te doen naar de nauwkeurigheid en volledigheid van uw activamodule in AFAS. Wij hebben vernomen dat dit reeds is gedaan en zullen de opvolging hiervan toetsen bij de jaarrekeningcontrole.

4. Thema's jaarrekeningcontrole

4. Thema's jaarrekeningcontrole

18

Voorzieningen: stel positionpapers op en laat hier een zichtbare kritische interne toets op uitvoeren

Voorzieningen zijn schattingsposten, waar op basis van de aard en de omvang van deze post in samenhang met de gehanteerde uitgangspunten in meer of mindere mate sprake is van schattingsonzekerheden. Zoals wij in de inleiding kenbaar maakten, onderkennen wij een verhoogd (bruto) risico bij de voorzieningen vanwege het schattingselement hierin. Om de risico's zo klein mogelijk te maken, is het van belang dat u duidelijk documenteert hoe de stand van de voorziening is bepaald, wat de uitgangspunten zijn geweest om deze te bepalen en welke onzekerheden er mogelijk nog in zitten. De nadruk hierbij ligt op de documentatie van het schattingselement en de wijze waarop het management expliciet stelling neemt bij het onderbouwen en motiveren van de uitgangspunten rondom deze schattingen en daarmee de voorzieningen. Wij verzoeken u daarom deze onderbouwing en motivatie in een zogenaamd position paper op te nemen als onderdeel van het balansdossier 2024 dat ten grondslag ligt aan de jaarrekening 2024. Wij zullen u daartoe een "format" verstrekken. Dit format is gelijk aan die van 2023.

Een position paper bevat onder andere de volgende informatie:

- Een beschrijving van de gehanteerde uitgangspunten en schattingen bij het bepalen van de voorziening.
- Een beschrijving van de getroffen beheersmaatregelen. Een inschatting van de schattingsonzekerheid (gevoeligheidsanalyse, waarbij verschillende scenario's zijn doorgerekend om een indruk te krijgen van de maximale bandbreedte van de voorziening).
- Een standpunt van de organisatie inclusief een toetsing aan de geldende wet- en regelgeving en de getrokken conclusies.

Vervolgens dient op de opgestelde position papers een kritische interne toets plaats te vinden. Uit de vastlegging dient expliciet te blijken welke veronderstellingen en schattingen ten grondslag liggen aan die voorzieningen en dat dit zichtbaar is gechallenged en besproken is op het juiste niveau in de organisatie. Hierbij verwachten wij ook de zichtbare validatie van in het verleden gemaakte schattingen met gerealiseerde prestaties en uitgaven (back testing).

Aandachtspunt voorziening groot onderhoud

Wij verzoeken u om richting de jaarrekening voor het totaal aan onderhoud te analyseren welk onderhoud op welk moment in de tijd wordt uitgevoerd, welk onderhoud komt te vervallen, welk onderhoud hoger of lager is uitgevallen en hiervan aan te geven wat dit dan betekent voor het MJOP. Om zo te onderbouwen of en waarom het huidige MJOP nog actueel is en deze niet eerder herzien/geactualiseerd hoeft te worden. Wij hebben dit aandachtspunt reeds besproken met uw medewerkers.

Aandachtspunt voorziening verlofsparen

Ga na welke medewerkers gebruik maken van "verlofsparen" en actualiseer specifiek voor deze medewerkers de voorziening op basis van de omvang van het totaal gespaarde vakantie uren. Tijdens de jaarrekening 2023 is geconstateerd dat deze voorziening is

Aandachtspunten ten aanzien van de WNT-verantwoording in uw jaarrekening

opgebouwd tegen een gemiddeld tarief per medewerker. Zoals met uw medewerkers besproken tijdens de interim-controle dient deze voorziening gevormd te worden tegen het werkelijk tarief per medewerker. Dit is inmiddels gebeurt via de resultaatbestemming 2023.

Aandachtspunt voorziening RVU

Voorgaand jaar heeft u een voorziening gevormd voor medewerkers die deelnemen aan de Regeling voor Vervroegd Uittreden (RVU) in de jaarrekening. Op basis van uw Burap 2024 blijkt dat uw inschatting is dat er voor € 148.000 wordt toegevoegd aan de voorziening. Wij adviseren u voorafgaand aan de jaarrekening nogmaals na te gaan of voldoende grondslag is voor deze medewerkers om op te nemen in de voorziening RVU.

In het controleprotocol WNT 2024 wordt de wijze beschreven waarop de accountantscontrole op de naleving van de WNT in het kalenderjaar 2024 dient plaats te vinden. Dit controleprotocol is minimaal gewijzigd ten opzichte van het vorige controleprotocol.

WNT-norm voor veiligheidsregio's

Het voor u van toepassing zijnde algemeen bezoldigingsmaximum is voor 2024 gestegen van € 223.000 naar € 233.000.

Verkorte WNT-verantwoording

Het bedrag waarbij voor topfunctionarissen kan worden volstaan met een verkorte WNT-verantwoording is gewijzigd van een totale bezoldiging van € 1.900 of minder naar een totale bezoldiging van € 2.100 of minder.

Wijzigingen in topfunctionarissen

Op basis van de gesprekken tijdens de interim-controle blijken geen wijzigingen in topfunctionarissen die effect hebben op uw WNT-verantwoording.

Opzet en bestaan maatregelen

Gedurende de interim-controle hebben wij uw organisatie bevraagd over de opzet en het zichtbaar aantonen van het bestaan van maatregelen in het kader van de WNT. U heeft de zichtbaarheid van de maatregelen nog niet geheel kunnen aantonen. Wij verzoeken u om als onderdeel van onze WNT-uitvraag tevens bestaansdocumentatie toe te voegen.

Aandachtspunten bij de jaarrekeningcontrole

In het kader van de jaarrekeningcontrole vragen wij u om een adequate voorbereiding van de WNT-verantwoording in de jaarrekening 2024, door de verantwoording intern te laten toetsen aan de hand van de wetgeving. Zorg voor het juist en volledig invullen van het WNT-model, met een zichtbare aansluiting naar de onderliggende berekeningen. Verder vragen wij uw aandacht

Proces jaarrekeningcontrole en onze algemene aandachtspunten hierbij

voor mogelijk waarnemende topfunctionarissen en de zichtbare vastlegging van de controle op de overige functionarissen. Wij hebben afspraken gemaakt met de organisatie dat door het stafbureau conform voorgaande jaren een kritische interne toets wordt uitgevoerd.

Op basis van de bevindingen in deze managementletter, ervaring met (wijzigingen in) de van toepassing zijnde wet- en regelgeving en de controle over het boekjaar 2024 onderkennen wij de volgende aandachtspunten voor de jaarverslaggeving en jaarrekeningcontrole 2024:

- Onderbouwing voorziening groot onderhoud gebouwen conform wet- en regelgeving.
- Zorg tijdig voor een goede basis voor de rechtmatigheidsverantwoording.
- Tijdige en volledige oplevering van de jaarstukken 2024 (compleet boekwerk), inclusief de zichtbare interne controle op de naleving van de verslaggevingsvoorschriften (BBV) door middel van volledige invulling van de (door ons aan u) aangeleverde Checklist BBV 2024.
- Tijdige, betrouwbare en volledige aanlevering van documentatie, zoals door ons opgevraagd via het overzicht van benodigde gegevens voor de jaarrekeningcontrole 2024. Hanteer de door ons aangeleverde formats voor de belangrijkste posten voor uw opsteldossier van de jaarrekening en borg de kwaliteit van het opsteldossier door bijvoorbeeld een kwaliteitsbeoordeling uit te laten voeren. Zo bent u volledig in het verzamelen van de informatie van zowel de accountant als uw balansdossier.
- Zichtbare aansluitingen tussen jaarrekening, financiële administratie, sub administraties, primaire begroting en begroting na wijzigingen (nulproef).
- Het opschonen van tussenrekeningen (afwikkelen van oude vorderingen en schulden).
- Het tijdig analyseren van begrotingsoverschrijdingen.
- Zorg ervoor dat (op basis van gemaakte afspraken met derden) vooruitontvangen of nog te ontvangen subsidiegelden juist verantwoord zijn.
- Afronding van de spendanalyse en de interne controle op de rechtmatigheid van Europese aanbestedingen. Wanneer er bijzonderheden of vraagstukken hierbij zijn, verzoeken wij u die zo spoedig mogelijk met ons te delen.
- Adequate voorbereiding van de WNT-verantwoording in de jaarrekening 2024, door de verantwoording intern te laten toetsen aan de hand van de wetgeving.
- Het tijdig opleveren van de SiSa-bijlagen, inclusief de daarbij horende aansluitingen op de financiële administratie en de tijdige afronding van de interne controle op de SiSa-regelingen. Dit is tevens onderdeel van de rechtmatigheidsverantwoording.
- Bij specificaties en onderbouwingen waarbij sprake is van complexiteit of subjectiviteit (schattingen) in de opbouw van de post, verzoeken wij u de uitgangspunten en berekeningswijze uit te werken in een geschreven toelichting ('position paper'), zodat de uitgangspunten en berekeningen snel door ons geïnterpreteerd kunnen worden en wij tot een goed begrip van de betreffende onderdelen kunnen komen.
- Zichtbare analyse van de afschrijvingspercentages op de activa rubrieken.
- Zichtbare analyse op de kredietoverschrijdingen.

- Overzicht claims en geschillen en de gedocumenteerde opvolging voor de jaarrekening.
- Voortdurende aandacht voor de aangifte vennootschapsbelasting en de voorbereiding hierop.
- Voortdurende aandacht voor de afgrenzing van inkopen.

Het is van belang dat uw organisatie stuurt op tijdige ontvangst van bovengenoemde informatie. Het eerder kunnen beschikken over “conceptcijfers” kan voordelen hebben voor een tijdig en efficiënt jaarrekeningproces. Uw bestuurlijk traject is momenteel dermate strak ingericht dat er feitelijk nauwelijks ruimte is voor tegenslagen in het proces.

5. IT-omgeving

5. IT-omgeving

23

U heeft nog stappen te zetten op het gebied van informatiebeveiliging en privacy: uw veiligheidsregio ontplooit goede initiatieven, maar is nog bezig met inrichten van een sluitende PDCA-cyclus

Wij hebben tijdens de interim-controle 2024 met uw medewerkers gesproken over de IT-infrastructuur van uw veiligheidsregio.

Nulmeting AVG en BIO

Uit het gesprek is opgemaakt dat u een nulmeting in het kader van het voldoen aan de Baseline Informatiebeveiliging Overheden (BIO) en de AVG heeft laten uitvoeren. Op basis van deze resultaten bent u voornemens om uw informatiebeveiligingsbeleid te actualiseren en een privacy beleid op te stellen. Wij adviseren om de verbeterpunten vanuit dit onderzoek op te nemen op de interne bevindingenlijst en de opvolging adequaat te monitoren.

Information Security Management System

Het risicomanagement is een punt van aandacht. Wij achten het van belang om risicogericht te werken waardoor de aandacht van de organisatie uit gaat naar die zaken die ook direct bijdragen aan de belangrijkste zaken. Periodiek rapporteren over deze gebeurtenissen van informatiebeveiliging aan het management, draagt bij om tijdig de juiste beslissingen te nemen en stimuleert bewustwording van risico's op het gebied van informatiebeveiliging. Uw veiligheidsregio is in dit kader de aanschaf en implementatie van een Information Security Management System (ISMS) aan het onderzoeken. Wij onderschrijven het belang hiervan. Dit draagt bij aan de inrichting van een sluitende PDCA- werkwijze.

Organisatorische positionering CISO

Uw CISO is momenteel organisatorisch gepositioneerd onder de afdeling Informatievoorziening (IV). Binnen deze afdeling zijn afspraken gemaakt over hoe communicatie plaatsvindt in geval van bevindingen en andere zaken die vanuit de CISO richting de organisatie gecommuniceerd worden. Wij merken op dat deze positie niet onafhankelijk is en het risico bestaat dat bij het nemen van besluiten uw CISO toch afhankelijk is van de teamleider boven hem. Wij adviseren u om de CISO organisatorisch onafhankelijk te positioneren binnen de organisatie zodat deze ook formeel de vrijheid heeft om open en eerlijk te communiceren en rapporteren over bevindingen en aandachtspunten die volgen uit diverse onderzoeken en de voortgang kan monitoren. Op korte termijn is het verstandig om gezien de huidige positionering een mogelijkheid tot escalatie te organiseren.

Register van verwerkingen

Op basis van de interim-controle blijkt dat u een verwerkingsregister heeft en een digitaal meldformulier om nieuwe verwerkingen aan te passen. Het huidige verwerkingsregister is conform uw medewerkers verouderd. Daarnaast is er momenteel nog geen procedure voor het actueel houden van het verwerkingsregister. Wij hebben vernomen dat de periodieke controle op de

noodzakelijke verwerking van persoonsgegevens op dit moment nog mist en in 2025 opgepakt zal worden door de Functionaris Gegevensverwerking. In 2025 start tevens een juridisch adviseur die het verwerkingsregister zal oppakken.

IT- audit: Betrek PSA bij het bepalen van de scope van uw onderzoek

Voordelen van een IT-audit

Een IT-audit is voor een veiligheidsregio een waardevol instrument om de efficiëntie, veiligheid en betrouwbaarheid van de IT-omgeving te borgen. Door een onafhankelijke beoordeling van de IT-processen en -systemen kunnen veiligheidsregio's inzicht krijgen in de huidige staat van IT-infrastructuur en tijdig de potentiële verbeterpunten identificeren. Een belangrijk deel van de IT-infrastructuur is uitbesteed aan een externe leverancier die de verantwoordelijkheid draagt voor ongehinderd en ongestoorde informatievoorziening van uw veiligheidsregio. Het is aanbevolen om een IT-audit te laten uitvoeren voor minimaal de belangrijkste applicaties van de veiligheidsregio die relevant zijn voor de jaarrekeningcontrole. Wij hebben vernomen dat u vanaf 2025 van plan bent een dergelijke audit in te plannen. Wij adviseren u om ons vroegtijdig te betrekken bij het bepalen van de scope van uw IT-audit.

Beoordeel zichtbaar ISAE 3402 type 2 rapportages op relevante elementen

Wij hebben tijdens de interim-controle 2024 gesproken met uw Chief Information Security Officer (CISO) over de trend dat steeds meer lokale overheden, waaronder veiligheidsregio's, bij de aanschaf van softwaresystemen kiezen voor een SaaS-oplossing (Software-as-a-Service). Dit betreft dus een oplossing waarbij software toepassingen via het internet aan u worden geleverd als een dienst en is onderdeel van het zogenoemde "werken in de cloud".

Bij SaaS-oplossingen bent u in belangrijke mate afhankelijk van de juiste en tijdige service van de softwareleverancier. Wij achten het daarom van belang dat u SLA's (serviceniveau overeenkomst) sluit met uw softwareleveranciers. Op basis van de gesprekken die wij met u voeren blijkt dat u rapportages ontvangt van uw leveranciers, maar dat u nog niet periodiek zichtbaar op de naleving ervan controleert. In theorie kan het dus voorkomen dat u afsprekt met de leverancier dat er periodiek een back-up wordt gemaakt en getest. Echter weet u niet of dit daadwerkelijk is gebeurd.

Uw medewerkers geven aan dat u van uw serviceorganisaties assurance rapporten ontvangt in de vorm van ISAE 3402 type 2 rapporten. Wij adviseren u om deze rapporten ook te screenen op de voor de veiligheidsregio belangrijke elementen en vast te stellen welke bevindingen hieruit volgen. Ook is het belangrijk om te bepalen of er mogelijk elementen zijn die niet worden geraakt in de rapporten en daar zelf nog werkzaamheden op te verrichten. Deze voortgang kunt u ook meenemen in een PDCA-cyclus.

1. Kunstmatige intelligentie (AI) voor beveiliging

Kunstmatige intelligentie (AI) wordt steeds vaker gebruikt om bedreigingen sneller te herkennen. AI kan bijvoorbeeld verdachte activiteiten opmerken in het netwerk van een organisatie. Dit zorgt ervoor dat beveiligingsystemen sneller kunnen reageren en problemen kunnen oplossen voordat er schade wordt aangericht. We moeten ons ervan bewust zijn dat ook cybercriminelen gebruik maken van AI waardoor ook de aanvallen beter worden.

2. Zero Trust-beveiliging

Zero Trust is een nieuwe manier van denken over beveiliging. Het uitgangspunt is dat niemand automatisch te vertrouwen is, zelfs mensen binnen een organisatie niet. Iedereen die toegang wil krijgen tot gegevens of systemen moet zichzelf steeds opnieuw bewijzen. Dit helpt aanvallen te voorkomen en indien iemand toch binnen het netwerk weet te komen te stoppen voordat ze schade kunnen aanrichten.

3. Cloudbeveiliging

Veel bedrijven en mensen slaan hun gegevens op in de Cloud, zoals op Office365. Cloudbeveiliging is daarom een belangrijk onderwerp geworden. Nieuwe technieken zorgen ervoor dat gegevens in de Cloud goed worden beschermd, zelfs als je vanaf verschillende apparaten of locaties werkt. Dit is belangrijk omdat de Cloud altijd bereikbaar moet zijn, maar toch veilig moet blijven. Doordat we steeds meer in de Cloud en met SAAS leveranciers werken zal de focus ook op de bescherming van data moeten komen te liggen. Data wordt niet meer uitsluitend binnen de organisatie beheerd maar ook daarbuiten en dat betekent dat we continue datastromen hebben die om beveiliging vragen.

4. Nieuwe wet- en regelgeving

Door de toename van bedreigingen wordt hierop gereageerd door aan bepaalde sectoren extra eisen te stellen. De NIS2 die vertaald is in Nederland naar de Cyberbeveiligingswet heeft als doel om de digitale veiligheid in Europa te verbeteren. Deze wet verplicht bedrijven en organisaties om hun cyberbeveiliging te versterken en te voldoen aan de standaarden. De publieke sector in aangewezen als een essentiële entiteit waardoor deze eisen volledig van toepassing zijn en de organisaties zich moeten gaan verantwoorden over de informatiebeveiliging. Ten opzichte van de huidige eisen wordt er meer van het bestuur verwacht in het kader van het risicomanagement. Dit wordt vanuit de wet afgedwongen door het instellen van bestuurdersverantwoordelijkheid en net als bij de AVG is er ook een boetestelsel bij het niet nakomen van de eisen.

Ontwikkelingen informatiebeveiliging

In de afgelopen jaren zijn er belangrijke ontwikkelingen geweest op het gebied van informatiebeveiliging, vooral omdat steeds meer mensen online werken en communiceren. Hier zijn vier recente ontwikkelingen die helpen om gegevens beter te beschermen. Wij geven geen oordeel omtrent de mate van implementatie van deze ontwikkelingen, maar hebben deze ter informatie opgenomen.

6. Actualiteiten

6. Actualiteiten

27

Rapportage CO2-Reductie Werkgebonden Personenmobiliteit

Een aanzienlijk deel van de CO2-uitstoot is gerelateerd aan personenmobiliteit, waarbij bijna de helft wordt veroorzaakt door woon-werkverkeer en zakelijke mobiliteit. Dit valt onder de noemer werkgebonden personenmobiliteit. Het nieuwe 'Besluit CO2-reductie werkgebonden personenmobiliteit', dat is vastgesteld door de Rijksoverheid, stelt werkgevers met 100 of meer werknemers vanaf 1 juli 2024 verplicht om jaarlijks gegevens over werkgebonden personenmobiliteit te rapporteren. Dit besluit biedt u als werkgever over het jaar 2024 de keuze om:

- Een volledige rapportage in te dienen over het gehele jaar 2024, of
- Een halfjaarrapportage in te dienen die de periode van juli tot en met december 2024 beslaat.

Vanaf 2025 en de jaren daarna zult u jaarlijks rapporteren over de volledige kalenderjaren.

Ontwikkelingen Notitie Rente 2023

De Notitie Rente 2023 gaat over hoe veiligheidsregio's op een uniforme en transparante manier rentelasten en baten moeten verwerken in hun begrotingen en jaarstukken. Voor projecten onder de Omgevingswet moet echter een ander rentepercentage gebruikt worden. Bij afspraken met derden over kostenverhaal kunnen partijen zelf afspraken maken over de rente. De nieuwe regels gelden vanaf 2025, maar kunnen al toegepast worden in de begroting van 2024. De notitie uit 2017 vervalt hiermee.

Ontwikkelingen Notitie Overhead 2023

In de recent geactualiseerde "Notitie Overhead 2023", een actualisatie van de versie uit 2016, wordt de definitie en reikwijdte van het begrip 'overhead' zoals vastgelegd in artikel 1 van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) verder verduidelijkt. Waar voorheen werd aangesloten bij de definitie vanuit het Venster voor bedrijfsvoering (VvB), benadrukt de Commissie BBV nu het belang van een meer duurzame en eenduidige definitie. Dit biedt rechtszekerheid, met name voor lokale heffingen, en zorgt voor een helderder inzicht in de toerekening van lasten aan specifieke taakvelden. De nieuwe richtlijnen zijn verplicht vanaf de begroting 2025, met een overgangperiode voor gemeenschappelijke regelingen tot 2026. We adviseren om tijdig rekening te houden met deze wijzigingen, zodat uw organisatie volledig voorbereid is op de nieuwe voorschriften.

Duurzaamheid en uw rol in de keten

Vanaf 2025 gaan grote ondernemingen verplicht rapporteren over hun duurzaamheidsprestaties volgens de regels van de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD). De CSRD is een rapportageplicht op het vlak van ESG (Environmental, Social en Governance). Accountants hebben hierbij een controlerende rol.

Met de inwerkingtreding van de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) zijn grote ondernemingen verplicht om transparanter te rapporteren over hun duurzaamheidsprestaties. Hoewel decentrale overheden momenteel zijn uitgesloten van deze wetgeving, zult u als ketenpartner van organisaties die wel onder de CSRD vallen - waaronder uw leveranciers en klanten - steeds vaker geconfronteerd worden met de vraag naar uw duurzaamheidsprestaties. Deze informatie is cruciaal voor uw ketenpartners om aan hun eigen rapportageverplichtingen te voldoen, conform de European Sustainability Reporting Standards (ESRS). Zo is bijvoorbeeld vanuit meerdere gemeenten reeds een grote belangstelling voor het onderwerp. Een ander belangrijk voorbeeld hiervan is dat banken in toenemende mate duurzaamheidseisen stellen aan hun klanten bij het verstrekken van financiering. Het ontbreken van adequate duurzaamheidsrapportages kan financiële consequenties met zich meebrengen, zoals hogere financieringskosten. Wij raden u daarom aan om tijdig te anticiperen op de informatie-uitvraag vanuit ketenpartners die onder de CSRD-wetgeving vallen.

Hoewel er in het Besluit begroting en verantwoording (BBV) nog niets is opgenomen over duurzaamheidsrapportages, is het niet onwaarschijnlijk dat de toepassingskring van de CSRD op termijn zal worden verruimd naar decentrale overheden. In november 2024 is een belangrijke stap gezet richting duurzaamheidsrapportage voor decentrale overheden met de introductie van de “Handreiking Duurzaamheidsrapportage en -verantwoording voor decentrale overheden.” Deze handreiking, ontwikkeld door de werkgroep ‘Coalition of the Willing’, zal worden aangeboden aan de commissies BBV en BADO en het Ministerie van BZK. Het document biedt een structuur voor decentrale overheden om duurzaamheidsverantwoording af te leggen, met richtlijnen en kritische prestatie indicatoren gebaseerd op ESG-principes (Environment, Social en Governance). Dit sluit aan op nationale en internationale duurzaamheidsontwikkelingen en frameworks, zoals de CSRD, Brede Welvaart en de Green Deal.

Deze handreiking benadrukt de noodzaak van vrijwillige duurzaamheidsverantwoording, wat uw positie in de keten versterkt en de transparantie en verantwoordelijkheid vergroot die burgers en ketenpartners van uw organisatie verwachten. Het tijdig implementeren van deze richtlijnen kan een aanzienlijk voordeel opleveren door te anticiperen op de toenemende informatievraag van bijvoorbeeld banken die CSRD-plichtig zijn. Door proactief met duurzaamheid aan de slag te gaan, versterkt u niet alleen de impact van uw organisatie, maar draagt u ook bij aan een duurzame toekomst voor uw gemeenschap.

Wij adviseren u om kennis te nemen van deze handreiking en de implicaties ervan voor uw organisatie. Door dit initiatief te omarmen, kunt u niet alleen voldoen aan de komende eisen, maar ook uw rol als verantwoordelijke organisatie verder versterken.

Vanuit uw organisatie is er reeds aandacht voor dit onderwerp. U heeft een Beleidsplan 2023 – 2027 in het kader van duurzaamheid. Dit is met name nog ingericht op maatregelen die te maken hebben met energiebesparing en een “kleine ecologische voetafdruk”. Daarnaast raakt u in uw jaarverslag ook thema’s die aan duurzaamheid raken. Daarmee is duurzaamheid wel een thema waar u vanuit verschillende gezichtspunten al mee bezig bent. Op basis van openbare stukken lijkt u nog niet over een integraal programma dat toeziet op de veel bredere scope van duurzaamheid. Tevens vragen wij uw aandacht voor de doorvertaling van duurzaamheidsbeleid naar de verantwoording in uw jaarstukken.

Om te komen tot een zinvolle duurzaamheidsverslaggeving kunnen een aantal stappen doorlopen worden:

1. Allereerst moet bepaald worden welke duurzaamheidsthema's belangrijk zijn voor uw veiligheidsregio.
2. Vervolgens dienen de impact, risico's en kansen (IRK) vastgesteld te worden en welke daarvan materieel zijn.
3. Als laatste moeten de prestatie indicatoren vastgesteld worden.

Om invulling te geven aan de eerste twee stappen zal onder meer een stakeholder-analyse moeten worden gemaakt en onderzocht moeten worden welke thema's voor hen van belang zijn. Daarnaast is het van belang om afstemming te zoeken om tot een set van materiële IRK's te komen.

Ten aanzien van de prestatie indicatoren is het belangrijk dat Hecht dan ook zorg draagt voor het instrumentarium om deze indicatoren dan ook (eenvoudig) te kunnen meten. Uiteraard kan dit ook tot andere eisen voor uw administratie leiden.

De kennis die u in dit traject opdoet over de voor de stakeholders belangrijke thema's (wensen en eisen) voor nu en de komende jaren, kan ons inziens als waardevolle bijvangst ook goed gebruikt worden om mede richting te geven aan uw strategie voor de komende jaren. Verder wordt er in december 2024 tevens input verwacht vanuit de Commissie BBV over relevante thema's voor lokale overheden.

Wil u meer weten over duurzaamheidsrapportage bij lokale overheden neem dan contact op met Stephanie over de Linden via soverdelinden@psa-ra.nl.

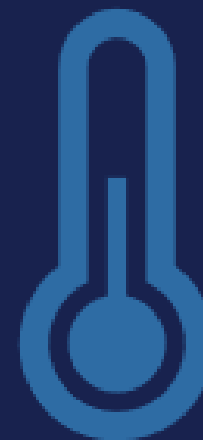
Kadernota rechtmatigheid geactualiseerd

De Commissie BBV heeft naar aanleiding van het eerste verslagjaar met rechtmatigheidsverantwoording (2023) diverse aanpassingen doorgevoerd in de Kadernota rechtmatigheid 2024. De belangrijkste wijzigingen richten zich op:

- Een voorbeeld voor het inzichtelijk maken van begrotingsonrechtmatigheden
- Verduidelijking van criteria voor het beoordelen van overschrijdingen (wel of niet acceptabel)
- Aanscherping van de modelverantwoording (van oordelen naar beschouwen)
- Een herziene toelichting op het bestuurlijk belang van rechtmatigheid voor bestuursleden
- Verschuiving van M&O-beleid gerelateerde bevindingen, die zijn aangepast in de jaarrekening, naar de paragraaf bedrijfsvoering

Daarnaast was eerder aangekondigd dat de grondslag voor de verantwoordingsgrens mogelijk wordt aangepast naar totale lasten exclusief reservetoevoegingen. Deze aanpassing wordt echter uitgesteld tot na besluitvorming over wijzigingen in het BBV en de BADO.

7. Follow-up eerdere bevindingen

7. Follow-up eerdere bevindingen

31

Overzicht stand van zaken

Samenvattend overzicht van de aanbevelingen en actiepunten uit eerdere managementletters en accountantsverslagen en de status daarvan.

Legenda	Omschrijving	Aantallen 2023	Aantallen 2024
	Opgelost	2	7
	Onderhanden	11	13
	Niet opgelost	3	3
	Nieuw	9	Zie hoofdstuk 3

#	Aanbevelingen en actiepunten	Status 2023	Status 2024
1	De rechtmatigheid van aanbestedingen is niet voldoende preventief geborgd.		
2	Door het ontbreken van een integrale verplichtingen- administratie heeft u tussentijds onvoldoende inzicht in uw verplichtingen en is (mogelijk) de volledigheid van de lasten niet gewaarborgd.		
3	Volg de bevindingen van de archivaris op in het kader van informatie- en archiefbeheer.		
4	U heeft stappen te zetten op het gebied van informatiebeveiliging.		
5	Privacy – aandacht gevraagd in het kader van dataclassificatie ADP workforce.		
6	Aandachtspunten bij uw spendanalyse met betrekking tot betrouwbaarheid lijstwerk en totstandkoming van uw analyse.		
7	Vluchtelingen Oekraïne en de declaratie van meerkosten in de jaarstukken. Verkrijg voldoende zekerheid hierover.		
8	Bestaan diverse activa (voor 2008) nog niet zichtbaar vast te stellen door uw organisatie		
9	U heeft nog stappen te zetten bij uw interne analyse op memoriaalboekingen		
10	Bestellen, prestatie verklaren en autorisatie van de factuur in 1 hand		
11	Verwerking subsidiebatens naar rato van voortgang en subsidievoorwaarden (als de prestatie is geleverd)		
12	Lasten niet nauwkeurig verwerkt in de jaarrekening. Voer een verdere verscherping van uw proces rondom verplichtingen door.		

13	Juistheid en volledigheid van uw activaregistratie vraagt uw aandacht met betrekking tot de desinvesteringen	✗	⌚
14	Uw externe adviseur geeft u in overweging om met de Belastingdienst in overleg te treden	✗	✗
15	Spendanalyse bevat nog onvoldoende zichtbare overwegingen: gebruik de best practise van PIANOo (o.b.v. SDO-notitie) voor een zichtbare vastlegging van uw analyse	★	⌚
16	Verantwoord uw voorziening groot onderhoud in lijn met het BBV en voorkom onrechtmatigheden bij de jaarrekeningcontrole	★	⌚
17	Implementatie nieuw financieel systeem: tref waarborgen voor een goed verloop van het jaarrekeningtraject	★	⌚
18	Stel beleid / spelregels rondom het gebruik van SimplifiedCards op en beperk het aantal kaarten tot het noodzakelijk minimum	★	✓
19	Naamgeving bestemmingsreserves afwijkend tussen begroting en jaarrekening. Wij adviseren om dit aan te passen of een vertaaltabel te maken.	★	⌚
20	Evaluatie eerste rechtmatigheidsverantwoording in 2023. Een aantal adviezen ter verdere verbetering.	★	⌚
21	Opbouw weerstandsvermogen: Pas uw nota reserves en voorzieningen aan, zodat bestemmingsreserve calamiteiten is aangemerkt als weerstandscapaciteit.	★	✗
22	Voorziening verlofsparen: draag zorg voor een voorziening op basis van werkelijke tarieven in plaats van een gemiddeld tarief.	★	✓
23	Voorziening groot onderhoud gebouwen (beheerplannen): Wij adviseren u het beheerplan in lijn te brengen met de situatie in de praktijk en de uitgangspunten van het AB.	★	⌚